

รูปแบบนวัตกรรมชุมชนเพื่อการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากกรณีศึกษา การสร้างอาชีพการเพาะเห็ด ภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร*

COMMUNITY INNOVATION MODEL: CASE STUDY OF NONG PLING SUBDISTRICT, MUANG DISTRICT, KAMPHAENG PHET PROVINCE

ปรีชาภรณ์ ชันบุรี และ นพคุณ ชูทัน

Prechabhorn Khunburi and Nopakhun Chutuan

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Faculty of Industrial technology Kamphaeng Phet

E-mail: prechaporn2628@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ ประเภทการวิจัยแบบกรณีศึกษา โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากการสนทนากลุ่ม การสังเกต และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและความต้องการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ในสถานการณ์โควิดระบาด คนในชุมชนไม่สามารถหาชีพออกพื้นที่ได้ และมีสนใจทำอาชีพเพาะเห็ดเพื่อสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลัก 2) พัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน พบว่า นวัตกรรมชุมชนที่ต้องการพัฒนา จำนวน 1 รายการคือ การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก โดยชนิดของเห็ดที่เป็นที่ต้องการของตลาดในตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร คือ เห็ดขอนดำ โดยช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงคือ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม เนื่องจากไม่ตรงกับช่วงการทำเกษตรกรรมของคนในชุมชน โดยการออกแบบหลักสูตรและพัฒนานวัตกรรมชุมชนในเรื่องสิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วย เอกสารประกอบความรู้การเพาะเห็ดขอนดำ วัสดุและอุปกรณ์ และรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อนำไปสู่การจำหน่ายและเผยแพร่ต่อไป โดยหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมชุมชนเพื่อการยกระดับเศรษฐกิจของคนในชุมชนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่พัฒนาขึ้น 1) เปรียบเทียบรายได้จากการขายเห็ดกับอัตราค่าแรงขั้นต่ำ พบว่า มีรายได้เฉลี่ยต่อวันโดยประมาณ 300 – 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 รายได้รวมต่อเดือนเฉลี่ย 7,424 คิดเป็นร้อยละ 49.4 ของรายได้ค่าแรงขั้นต่ำต่อเดือน โดยน้ำหนักของเห็ดขอนดำที่เก็บต่อวันเฉลี่ยโดยรวมประมาณ 3-5 กิโลกรัมต่อวัน โดยจำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 100 บาท ส่งผลให้สามารถคืนทุนได้ในระยะเวลา 3 เดือน ต่อการเพาะเห็ดขอนดำ 1 ครั้ง 3) เปรียบเทียบต้นทุนก้อนเชื้อเห็ดขอนดำที่ผลิตด้วยตนเองกับราคาขายก้อนเชื้อเห็ดสำเร็จรูปจากแหล่งผลิตในพื้นที่ พบว่า ราคาก้อนเชื้อเห็ดสำเร็จ 10 บาท ก้อนเชื้อเห็ดที่ผลิตด้วยตนเอง 6 บาท สามารถลดต้นทุนการทำก้อนเชื้อเห็ด คิดเป็นร้อยละ 60

คำสำคัญ: นวัตกรรมชุมชน; การพัฒนานวัตกรรมชุมชน; ยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

* Received February 13, 2022; Revised April 9, 2022; Accepted May 16, 2022

Abstract

This research article is a quality research. Case study research type using triangular data validation (Triangulation) from group discussions, observations and interviews. The results of the research were as follows: 1) Problems and needs for community innovation development, Nong Pling Sub-district, Mueang District, Kamphaeng Phet Province found that in the situation of the COVID epidemic People in the community can't work outside the area. and interested in making a career in mushroom cultivation to generate additional income from the main occupation. 2) Developing community innovations to raise the community's base economy. It was found that 1 community innovation that needed to be developed was mushroom cultivation in plastic bags. The type of mushroom that is in demand in the market in Nong Pling Subdistrict, Mueang District, Kamphaeng Phet Province is Khon Dam mushroom. Between July and October because it does not match the farming period of the people in the community by designing a curriculum and developing community innovations on inventions, consisting of documentation of Khon Dam mushroom cultivation knowledge materials and equipment and collecting information for use as a video medium for further distribution and dissemination The effectiveness of community innovation for economic upgrading of people in the community in Nong Pling Sub-District, Muang District, Kamphaeng Phet Province, developed. 1) Compare the income from mushroom sales with the minimum wage rate. It was found that the average daily income was approximately 300. – 500 baht, representing 100% by weight of log mushrooms collected per day, about 3-5 kilograms per day overall. It is sold at a price of 100 baht per kilogram, resulting in a return on investment in a period of 3 months per 1 time Khon Dam mushroom cultivation. Produced in the area, it was found that the finished mushroom inoculated lump was 10 baht, and the self-produced mushroom lump was 6 baht. It was able to reduce the cost of mushroom inoculation. accounted for 60 percent

Keywords; Innovation Community; Innovation Community Development; Foundation Economy

บทนำ

การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน เพื่อให้เกิดรายได้และแก้ปัญหาให้กับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) การสร้างอาชีพหรือศึกษานวัตกรรมชุมชนและพร้อมรับการปรับตัววิถีชีวิตใหม่ (Now Normal) จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญ และมีควรร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สถาบันการศึกษาและสถาบันต่างๆ ในทิศทางเดียวกัน

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีประชากรทั้งหมดจำนวน 5,870 คน มีครัวเรือน 1,891 ครัวเรือน และจากการสัมภาษณ์นายสนวน ถาวร ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 10 และนายเอกพล ลีจ้อย ผู้นำชุมชนหมู่ที่ 11 พบว่า ในสถานการณ์โควิด 19 คนในชุมชนมีความสนใจประกอบอาชีพที่สร้างรายได้โดยไม่ต้องออกจากบ้าน เช่น การเพาะเห็ด โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์เข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถนำเห็ดไปเพื่อบริโภคหรือจ้างแรงงานเพื่อดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิตเห็ดเพื่อจำหน่ายร่วมกัน แต่ยังขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนการเพาะเห็ด และมีผู้ให้ข้อมูลคือ นายธนพล ดีสอน มีความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด เป็นนวัตกรรมชุมชนที่สร้างรายได้และควรพัฒนาให้มีความเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น และควรรวบรวมข้อมูลเป็นเอกสารความรู้ในการทำก้อนเชื้อเห็ดและการสร้างโรงเรือนเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้คนในชุมชน หรือผู้สนใจได้

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนตำบลหนองปลิง คณะผู้วิจัยเกิดแนวคิดศึกษาปัญหาและและความต้องการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และศึกษารูปแบบนวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อสร้างองค์ความรู้และใช้ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพตามความต้องการของคนในชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและและความต้องการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษารูปแบบนวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 11 ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 31 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม มีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) ดังนี้

1.1 ผู้นำชุมชน คัดเลือกผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 11 ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกมาจากประชาชนทั่วไปตามระบบของทางราชการและเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนจึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ดีและครบถ้วนได้

1.2 ประชาชนผู้มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานความยากจน ตามข้อมูล จปฐ. จำนวน 1 คน เนื่องจากเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือในสถานการณ์โควิด -19 จึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ดีและครบถ้วนได้

1.3 ผู้ใช้แรงงาน จำนวน 24 คน เนื่องจากประชากรกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือในสถานการณ์โควิด -19 และเป็นผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ดีและครบถ้วนได้

1.4 ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน เนื่องจากประชากรกลุ่มเป้าหมายในการช่วยเหลือในสถานการณ์โควิด -19 และเป็นผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ดีและครบถ้วนได้

1.5 นักวิชาการด้านการเกษตรในพื้นที่ จำนวน 2 คน เนื่องจากเป็นนักวิชาการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการทำเกษตรในพื้นที่ตำบลหนองปลิง และเป็นผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ จึงเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ดีและครบถ้วนได้

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) และการสังเกตรวมถึงศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งนี้ ภายใต้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ได้กำหนดกรอบคำถาม ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่ 1 ปัญหาและความต้องการสร้างนวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ประเด็นที่ 2 กระบวนการที่ควรพัฒนาของนวัตกรรมชุมชน ประเด็นที่ 3 ผลลัพธ์ที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ประเด็นที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหาและความต้องการสร้างอาชีพและการพัฒนานวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิง โดยประสานงานผู้นำชุมชนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กรณีที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลซ้ำจนข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการสร้างอาชีพและการพัฒนานวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิง ประมวลข้อสรุปอาชีพที่คนในชุมชนสนใจ (ได้ข้อสรุป คือ การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก)

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบการสร้างอาชีพและการพัฒนานวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิงแบบมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย เอกสารการเรียนรู้การเพาะเห็ดขอนดำในถุงพลาสติก การสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดขอนดำ เตาตั้งก้อนเชื้อเห็ดขอนดำในถุงพลาสติก โดยสรุปวิธีการดำเนินงานเป็นสื่อวีดิทัศน์การเพาะเห็ดขอนดำเพื่อเผยแพร่ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติตามการออกแบบที่วางไว้ โดยจัดการอบรมนำนวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิงไปใช้เพื่อถ่ายทอดการเพาะเห็ดในชุมชนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลนวัตกรรมชุมชน โดยการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ผลผลิต รายได้ ต้นทุนการผลิต

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ร้อยละ

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความ การจำแนกชนิดหมวดหมู่ วิเคราะห์ เปรียบเทียบลักษณะข้อมูล การหาความเกี่ยวข้องของปรากฏการณ์และขั้นตอนต่าง ๆ การหาค่าอธิบาย การสังเคราะห์ และการสร้างข้อสรุป

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ปัญหาและและความต้องการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า อาชีพการเพาะเห็ดเป็นที่สนใจของคนในชุมชนหมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 11 ในช่วงสถานการณ์โควิด - 19 ระบาด เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถประกอบอาชีพนอกพื้นที่ได้ และต้องการมีรายได้เสริมที่มีรายได้ต่อวันไม่ต่ำกว่า 300 บาทต่อวัน โดยไม่กระทบต่อการทำอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลัก และนวัตกรรมชุมชน จำนวน 1 รายการ การทำก้อนเชื้อเห็ดขอนดำ อีกทั้งควรรวบรวมข้อมูลเป็นเอกสารความรู้และพัฒนาเตาหมักก้อนเชื้อเห็ดเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งานในแนวตั้ง และทำสื่อเพื่อใช้ในการเผยแพร่หรือจำหน่ายต่อไป

2. นวัตกรรมชุมชนที่ช่วยยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน โดยผู้วิจัยขอเสนอกระบวนการทำงานดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมการ

2.1.1 สำรวจความต้องการอาชีพที่เหมาะสมในช่วงสถานการณ์โควิดและเป็นที่ต้องการคนในชุมชน พบว่า การเพาะเห็ด สามารถทำได้ภายในบริเวณบ้าน ชนิดเห็ดที่เหมาะสมคือ เห็ดขอนดำ ผลผลิตโดยรวมเฉลี่ย 3- 5 กิโลกรัมต่อวัน และสามารถทำในช่วงเวลาว่างจากอาชีพหลักได้ และเป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก โดยมีตลาดรับซื้อในราคากิโลกรัมละ 70 บาท แต่ถ้าจำหน่ายเอง ราคากิโลกรัมละ 100 - 120 บาท

2.1.2 สำรวจนวัตกรรมชุมชนที่ช่วยยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน พบว่า การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก เป็นอาชีพที่สามารถทำได้ในสถานการณ์โควิด- 19 ระบาด สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้และยังมีจุดที่ควรพัฒนา

3. ขั้นทดลองและพัฒนา

3.1 พัฒนานวัตกรรม โดยคณะผู้วิจัยลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับผู้ให้ข้อมูล ศึกษาปัญหาและฝึกทักษะการทำก้อนเชื้อเห็ดก่อนเพื่อเป็นผู้ช่วยวิทยากร โดยในขั้นตอนนี้ใช้กระบวนการวิศวกรรมสังคม

3.2 ออกแบบเตาหมักก้อนเชื้อเห็ดร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อทำหมักก้อนเชื้อเห็ด

ภาพที่ 4 เตาnungก้อนเชื้อเห็ด แบบดั้งเดิม (คณะผู้วิจัย)

ภาพที่ 5 เตาnungก้อนเชื้อเห็ดที่พัฒนาขึ้นร่วมกับผู้ให้ข้อมูล (คณะผู้วิจัย)

4. ขั้นตอนการ

เป็นการลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนของนวัตกรรมชุมชน ด้วยตนเองของผู้ให้ข้อมูลร่วมกับคณะผู้วิจัย ขอนำเสนอดังนี้

4.1 ผู้ให้ข้อมูลลงมือปฏิบัติการทำก้อนเชื้อเห็ดขอนดำ

ภาพที่ 6 ผู้ให้ข้อมูลลงมือผสมวัสดุเพื่อทำก้อนเชื้อเห็ดขอนด้วยตนเอง (คณะผู้วิจัย)

4.2 การสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดขอนดำโดยผู้ให้ข้อมูลร่วมกับคณะผู้วิจัย

ภาพที่ 7 สร้างโรงเรือนเพาะเห็ดขอนดำร่วมกับผู้ให้ข้อมูล (คณะผู้วิจัย)

5. การวิจัยประเมินผลและสรุปบทเรียน

5.1 ผลที่ได้

5.1.1 เกิดองค์ความรู้และทักษะการทำก้อนเชื้อเห็ด การเพาะ ดูแลเห็ดขอนดำ การสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดขอนดำของคนในชุมชนโดยการมีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติ

5.1.2 พึ่งพาตนเองและลดต้นทุนการผลิต โดยต้นทุนการผลิตก้อนเชื้อเห็ดขอนดำ มีต้นทุนก้อนละ 6 บาท แต่ถ้าซื้อมาจากแหล่งผลิตอื่นจำหน่ายในราคาก้อนละ 10 บาท คิดเป็นร้อยละ 60

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบราคาการผลิตและราคาจำหน่ายจากแหล่งจำหน่ายอื่น ๆ

สินค้า	ราคาต่อก้อน		
	ผลิต (บาท)	แหล่งจำหน่ายในพื้นที่ อำเภอคลองลาน (บาท)	แหล่งจำหน่ายในพื้นที่ ตำบลหนองปลิง (บาท)
ก้อนเชื้อเห็ดขอนดำ	6	8	10

จากตารางที่ 1 พบว่า การลงมือทำก้อนเชื้อเห็ดด้วยตนเองมีราคาถูกกว่าการซื้อจากแหล่งผลิตในพื้นที่ โดยประหยัดกว่า 4 บาท คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบรายได้จากการขายเห็ดขอนดำกับรายได้ตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

เดือน	รายได้โดยรวมต่อเดือน	
	รายได้จากการเพาะเห็ด (บาท/เดือน)	รายได้จากอัตราค่าแรงขั้นต่ำ (บาท/เดือน)
กรกฎาคม	6,380	15,000
สิงหาคม	7,754	15,000
กันยายน	6,392	15,000
ตุลาคม	9,174	15,000
ค่าเฉลี่ย	7,425	15,000
รวม	29,700	60,000

จากตารางที่ 2 พบว่า รายได้จากการเพาะเห็ดในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม มีรายได้โดยรวม จำนวน 4 เดือน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 7,425 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.2 ของรายได้รวมจากอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

6. ถอดบทเรียน

ในขั้นตอนนี้ ทำการสรุปขั้นตอนการทำงานก่อนเชื้อเห็ดขอนดำและการสร้างโรงเรือน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

7. การเผยแพร่และขยายผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาและความต้องการพัฒนานวัตกรรมชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้วยสถานการณ์โควิดคนในชุมชนขาดรายได้เนื่องจากไม่สามารถออกไปทำงานรับจ้างนอกพื้นที่ได้ อาชีพที่เป็นที่ต้องการคือ การเพาะเห็ด และมีนวัตกรรมชุมชน จำนวน 1 รายการที่ควรพัฒนาคือ การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก มีความสอดคล้องงานวิจัย ญาณิศา เพื่อนเพาะ และประสพชัย พสุนนท์ เกี่ยวกับกระบวนการศึกษาความต้องการโดยพิจารณาใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยพิจารณาจากความต้องการของคนในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาหรือส่งเสริมชุมชน ที่พัฒนาชุมชนให้มีสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาและการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีสมดุลโดยต้องคำนึงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ขับเคลื่อนโดยคนในชุมชน และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เพื่อทำให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจตั้งแต่ฐานรากจนถึงระดับประเทศ

2. รูปแบบนวัตกรรมชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยพบว่า กระบวนการพัฒนานวัตกรรมของงานวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัย จันทร์ ศรี สิมสินธุ์, ภูษิต บุญทองเถิง, ทศนีย์ นาคุณทรงเกี่ยวกับแนวทางดำเนินงานที่มีขั้นตอนดำเนินงานวิจัย ในการพัฒนานวัตกรรมชุมชนที่มุ่งเน้นศึกษานวัตกรรมที่เหมาะสมกับคนในชุมชน และนำหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมีใช้ในการพัฒนา และมีกรอบแนวคิดมุ่งเน้นศึกษากลุ่มคนสามวัยในการเรียนรู้ อีกทั้งนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อน และสอดคล้องกับงานวิจัยเตชา ทำดี, ธนารักษ์ สุวรรณประพิศ, วิลาวัลย์ เสนารัตน์. ที่ลงมือปฏิบัติจริงของชุมชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ความรู้ รายได้ที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิงอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรไปถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรส่งเสริมการนำนวัตกรรมชุมชนตำบลหนองปลิงไปทดลองจริงในพื้นที่ ในรูปแบบบวร บ้าน วัด และสถานศึกษา ควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการนำไปใช้พร้อมวัดผลประเมินผลด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความต้องการผลผลิตของเห็ดที่เป็นที่ต้องการของตลาดในแต่ละพื้นที่ สภาพอากาศ สิ่งแวดล้อมโรคของเห็ดในแต่ละพื้นที่ที่จะส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของเห็ดที่จะทำการเพาะ
2. ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนา โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดูแล ตรวจสอบโรคของเห็ด เพื่อทำให้ผลผลิตที่ได้มีความสม่ำเสมอ สร้างรายได้และความเชื่อมั่นให้กับผู้สนใจทำอาชีพเพาะเห็ดต่อไป หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดชนิดนี้

บรรณานุกรม

- เกสสิณี ตรีพงศ์พันธ์. (2564). การบูรณาการวิศวกรรมสังคมสำหรับการท่องเที่ยวในชนบทของไทยสู่ความยั่งยืน. **วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. 4 (3). 16 - 32
- นพพร จันทรนาชู. (2561). รูปแบบการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)**. 11 (2). 3217- 3232
- หทัยชนก คะตะสมบุรณ์. (2563). การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 8 (2). 473-488
- จันทร์ศรี สิมสินธุ์, ภูษิต บุญทองเถิง, และทัศนีย์ นาคุณทรง. นวัตกรรมชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. **ไฟคอล มาหะมะ, พงคเทพ สุธีรัฐดี, และชอพะยะห นิมะ. การสร้างรูปแบบนวัตกรรมชุมชนของโครงการรวมสร้างชุมชนน่าอยู่ กรณีศึกษากันศรีท่าน้ำ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา.**
- วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอุตรดิตถ์**. 14 (1). 39-51
- บุษกร เชี่ยวจินดาภานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. **วารสารศิลปะศาสตร์ปริทัศน์**. 13 (25). 103-117
- ญาณิศา เผื่อนพะาะ และประสพชัย พสุนนท์. (2564). นวัตกรรมชุมชนเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**. 8 (2). 32-44
- เดชา ทำดี, ธนารักษ์ สุวรรณประไพศ, วิลาวัณย์ เสนารัตน์. 2556. การถอดบทเรียน : การจัดการความรู้และการสร้างองค์ ความรู้การจัดการสุขภาวะชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. **พยาบาลสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. 40 (4) น. 100-113